

десмопластична реакція строми достовірно частіше відмічалась в пухлинах розміром більше 3см, аніж в пухлинах менше 3см ($p < 0,05$). При ІГХ дослідженні в клітинах строми була виявлена цитоплазматична експресія α -SMA та Vim. Відносна площа експресії α -SMA-позитивних клітин в стромі ПАПЗ пацієнтів 1-ї і 2-ї груп була вищою у порівнянні із групою контролю ($p > 0,05$). Експресія α -SMA спостерігалась в тумор-асоційованих фібробластах та в панкреатичних зірчастих клітинах. В першій групі спостережень площа експресії α -SMA в стромі ПАПЗ була в два рази меншою, аніж в другій групі спостережень ($p < 0,05$). Відносна площа віментин-позитивних клітин десмопластичної строми ПАПЗ пацієнтів 1-ї і 2-ї груп спостережень була вдвічі вищою у порівнянні з групою контролю ($p < 0,05$). Статистично достовірної різниці у площі експресії віментину в стромі ПАПЗ між першою і другою групами спостережень не встановлено. Кореляційний аналіз Пірсона показав, що між площами експресії α -SMA та Vim в пухлинах менше 3см має місце прямий помірний взаємозв'язок, в пухлинах більше 3см відмічався прямий слабкий зв'язок ($p < 0,05$).

Висновок. За результатами гістохімічного та ІГХ-дослідження встановлено, що в ПАПЗ розміром більше 3см визначається більш виражений мезенхімальний компартмент із десмоплазією строми, ніж в пухлинах розміром менше 3см.

НЮАНСИ РОЗДІЛУ "СЕРЦЕВО-СУДИННА СИСТЕМА" В ГІСТОЛОГІЧНІЙ ТА АНАТОМІЧНІЙ НОМЕНКЛАТУРІ

1Камінський Р.Ф., 1,2Сокурєнко Л.М., 1Яременко Л.М., 3Антар Нідал

М.Ізддін

1 – Національний медичний університет імені О.О. Богомольця;

2 – ННЦ «Інститут біології та медицини» КНУ імені Тараса Шевченка

3 – КНП КМКЛШМД

Гістологічна та Анатомічна номенклатури включають в себе терміни, які використовують при викладанні анатомії, гістології, цитології та ембріології, при написанні підручників або наукових робіт з цих дисциплін. Видання

публікується федеративною міжнародною програмою з анатомічної термінології (FIPAT - Federative International Programme for Anatomical Terminology). За час її існування морфологічні науки розвивались та поповнювались новими поняттями та уточненим описом нових структур, наприклад при вивченні серцево-судинної системи. На основі аналізу робіт професора Івана Варги та співавторів [1, 2] ми виділили нові терміни, а також терміни, що не застосовуються на практиці, не точно відображають морфологію або мають багато синонімів.

Телоцити або інтерстиціальні клітин були виявлені 14 років тому та являються гетерогенною популяцією, що виражає різні комбінації маркерів [3]. На сьогоднішній день вони описані в серці та інших органах. Ці клітини відіграють важливу роль у регенерації, відновленні тканин та ангиогенезі, у підтримці тканинного гомеостазу, міжклітинній передачі сигналів.

Неточним, на думку деяких вчених [3], являється термін *valvula venosa*, оскільки венозний клапан складається з двох клапанів. Отже, термін, рекомендовано І. Варгой з співавторами змінити на *valva venosa* з двома клапанами.

Прикладом великої кількості синонімічних термінів є використання терміна синусоїди: *vas sinusoideum*, *vas sinusodeum splenicum*, *vas capillare sinusoideum adenohipophysiale*, *vas capillare sinusoideum*.

В номенклатурі присутні терміни, що не застосовуються на практиці, наприклад, визначають різні типи ендотеліальних клітин: фенестований ендотелій, перфоративний ендотелій, розривний ендотелій.

Отже, мова морфологів, як будь яка людська мова, це жива система, що продовжує розвиватись та змінюватись, а термінологія потребує щорічного перегляду, удосконалення відповідно до вимог часу та розвитку наукових знань, в тому числі у розділі «Серцево-судинна система».

1. Varga I, Kachlík D, Klein M. A plea for extension of the official nomenclature of the microscopic structure of human tissues and organs, the *Terminologia Histologica*. *Folia Morphol* 2020;79(3):610-620

2. Varga I, Gálfiová P, Blanková A, Konarik M, Báca V, Dvoráková V, Musil V, Turyňa R, Klein M. Terminologia Histologica 10 years on: some disputable terms in need of discussion and recent development. *Annals of Anatomy* 2019; 226 (11.2019): 16–22

3. Kondo A, Kaestner KH. Emerging diverse roles of telocytes. *Development*. 2019; 146 (14) : dev175018

ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕПАРАТІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ, ЩО МАЮТЬ ПРОТИВІРУСНУ ДІЮ, В КОМПЛЕКСНІЙ ТЕРАПІЇ КОРОНАРОВІРУСНОЇ ХВОРОБИ

Капусник Ю.О., Власенко Н.О.

Полтавський державний медичний університет

Вступ. У комплексній терапії коронаровірусної хвороби застосовують екстракт солодки, який має позитивну дію (ерадикацію даної інфекції) завдяки наявності у його складі гліциризової кислоти. Потенціальний профілактичний ефект у хворих із COVID-19 інфекцією є властивим імуномодельовальним препаратом, які містять у своєму складі екстракт із паростків рослини *Solanum tuberosum*. До них належить такий лікарський засіб як панавір. Для нейтралізації вірусної інфекції, що спричинена вірусом SARS-CoV-2 використовується екстракт гарцинії – тропічної рослини. Даний препарат гальмує продукції медіаторів запалення у хворих на корона вірусну хворобу.

У деяких країнах, особливо в Африці, проти SARS-CoV-2 застосовують препарати, які виготовляються з однолітньої рослини полину. Настоянка полину може бути приготована із дволітньої рослини. До засобів, що виробляються з полину належить препарат артемізинін, який упродовж останніх 20 років використовується для лікування малярії та для ерадикації гельмінтної інфекції. У період COVID-пандемії препарати полину стали використовувати для профілактики та лікування коронаровірусної хвороби. Вони мають антиоксидантну, протизапальну, протибольову, седативну, антибактеріальну, протівірусну, гіполіпедемічну та протипухлинну дії.